

Záróvizsga tételek 2019/2020/2., Közgazdálkodás és Közpolitika MSc.

Kedves Hallgatók! Összesen két kérdést kell húzniuk a következő átfogó kérdéssorból a záróvizsgán, melyek közül csak az egyikre kell válaszolni, 10 perces felkészülési időt követően.

I. Összehasonlító közigazgatástan

1. Vesse össze a kontinentális jogállami és angolszász közérdek kultúrát! Milyen egyéb tipológiát ismer az európai országok besorolására?
2. Mutassa be az európai önkormányzati rendszerek tipikus modelljeit!
3. Melyek a közszolgálati rendszerek alapvető modelljei?
4. Mutassa be a vertikális (közigazgatási szintek közötti feladat- és hatáskör-átrendezéssel járó) közigazgatási reformok típusait!
5. Miért fontos a nemzeti kultúra a közigazgatási rendszerek összehasonlításakor?

Irodalom: 1-4. Kuhlmann-Wollmann: Introduction to CPA releváns fejezetei
5. Órai előadás

II. Közpolitika

1. Alkalmazza a közpolitikai ciklusok megközelítését egy tetszőleges közpolitikai probléma esetében!

Gajdusчек Gy.–Hajnal Gy. (2010) A közpolitikai ciklus. In Gajdusчек Gy.–Hajnal Gy., *Közpolitika*. Budapest: HVG-ORAC. pp. 31–34. + előadás- és szemináriumi jegyzetek

2. Határozzon meg egy közpolitikai problémát a családpolitika, a közlekedéspolitikavagy az oktatáspolitikaterületén! Alkalmazza az ügykoalíciók elemzési keretét (*advocacy coalition framework*) az alábbi szempontok mentén: a stakeholderek köre, a várható ügykoalíciók és az általuk osztott közpolitikai hiedelmek, a hivatkozott jó gyakorlatok és az ellentétes álláspontú ügykoalíciókról alkotott negatív (ördögi) feltevések.

Weible, C. M.–Nohrstedt, D. (2013) The Advocacy Coalition Framework: Coalitions, Learning and Policy Change. In Araral, E. Jr.–Fritzen, S.–Howlett, M.–Ramesh, M.–Wu, X. (eds.), *Handbook of Public Policy*. Abingdon, Oxon: Routledge. pp. 17–28. + előadás- és szemináriumi jegyzetek

3. Mondjon példát különböző közpolitikai értékelésekre az értékelések típusa, illetve időzítésük szerint! Szemléltessen egy kiválasztott értékelési típust: fogalmazza meg az értékelés fő kérdéseit (max. 3 kérdést) és határozza meg az értékelést felhasználó elsődleges érintettek (stakeholderek) körét!

előadás- és szemináriumi jegyzetek alapján

4. Ismertessen olyan kormányzati döntéshozatali modelleket, amelyek közpolitikai döntéseknél jellemzően felmerülnek! Melyek az egyes döntéshozatali modellek jellemzői és korlátai?

Howlett, M.–Ramesh M. (2009 /2003, 1995/) Public Policy Decision-Making: Beyond Rationalism and Incrementalism. In: *Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems*. Toronto: Oxford University Press, pp. 137–151, Chapter 7 kiadásonként változó oldalszámokkal + előadás- és szemináriumi jegyzetek

5. Ismertesse a közpolitikai eszközök csoportosításának lehetőségeit! Hogyan osztályozná a különböző kormányzati intézkedéseket?

Gajdusчек Gy.–Hajnal Gy. (2010) A közpolitikai eszköz fogalma; eszköztipológiák. In Gajdusчек Gy.–Hajnal Gy., *Közpolitika*. Budapest: HVG-ORAC. pp. 63–68. + előadás- és szemináriumi jegyzetek

III. Közösségi gazdaságtan

1. Mutassa be, milyen piaci kudarcokat ismer, milyen jóléti következményei lehet azoknak és milyen eszközökkel tudja az állam korrigálni ezeket?
2. Milyen különbségek jellemzik az alacsony és a magasabb jövedelmű csoportok közjavak, közösségre előállított javak és szolgáltatások iránti keresletét? Hogyan lehet ezek összhangját biztosítani? Mi jellemzi a medián szavazót és hogyan befolyásolja a közjavak kínálatára vonatkozó kormányzati döntéseket?
3. Hogyan alakulnak ki az érdekcsoportok és mi a szerepük a közösségi döntéshozatalban?
4. Mi az a járadékvadászat és hogyan befolyásolja a jólétet? Hogyan értelmezik a kormányzat szerepét ebben a folyamatban Olson, a chicagói iskola követői, valamint a virginiai közgazdászok?
5. Milyen érvek és ellenérvek merülnek fel a közjavak, közösségre előállított javak és szolgáltatások decentralizált előállításával kapcsolatban?

Irodalom:

Stiglitz, J. E. (2000): A kormányzati szektor gazdaságtana, KJK-Kerszöv, Budapest
Mitchell, W. C. – M. C. Munger (2004): Az érdekcsoportok közgazdasági modellje, Századvég, vol. 34., pp. 129-170

Olson, M. (1997): A kollektív cselekvés logikája, Osiris, Budapest 13-28; 39-55; 72-84. o
Szalai Ákos (2002): Fiskális föderalizmus, Közgazdasági Szemle, Vol. XLIX, május, pp. 424-440.

IV. Kvantitatív elemzési módszerek

1. Mit jelent az elérendő precizitás a kérdésalkotásnál? Irodalom: Babbie, E (2017) A társadalomtudományi kutatás gyakorlata, 5. fejezet
2. Mutassa be a kategoriális (nominális mérési szintű) változók közötti kapcsolat statisztikai elemzésének eszközeit (beleértve a statisztikai outputok értelmezését is)!
3. Mutassa be a skálaváltozók (intervallum és aránymérő skálán mért változók) közötti kapcsolat statisztikai elemzésének eszközeit (beleértve a statisztikai outputok értelmezését is)!
4. Mutassa be a kategoriális (nominális mérési szintű) magyarázó, ill. magas mérési szintű (intervallum és aránymérő skálán mért) függő változók közötti kapcsolat statisztikai elemzésének eszközeit (beleértve a statisztikai outputok értelmezését is)!

Irodalom a 2-4. tételekhez: Sajtos László – Mitev Ariel (2007) SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv

V. A közszeaktor intézményi gazdaságtana

1. Mit jelent egy szerződéses kapcsolat piaci, illetve hierarchikus irányítása? Milyen tényezőktől függ, melyik a hatékonyabb?

Coase , R. H.: A vállalat természete. In: A Vállalat, a Piac és a Jog. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004. 53–84. o.

Hayek, F. A: A társadalmi tudás hasznosítása. In: Uő.: Piac és szabadság. KJK, Budapest, 1995. 241-252. o.

Williamson, O. E. (2007): A tranzakciós költségek gazdaságtana: a szerződéses kapcsolatok irányítása. Kormányzás, Közpénzügyek, Szabályozás 2(2): 235–255. o.

2. Milyen ösztönzési problémákat vethet fel szerződésekben az információs aszimmetria és az opportunizmus?

Milgrom, J. – P. Roberts (2005): Közgazdaságtan, szervezetelmélet és vállalatirányítás. 5. fejezetből 181-192. o., 210-224.; 6. és 7. fejezet, 10. fejezetből 442-466. o.

Miller, Gary J. (2002): Menedzserdilemmák. A hierarchia politikai gazdaságtana. Aula – Széchenyi István Szakkollégium. 6. fejezet.

3. A szerződések kikényszerítésében milyen társadalmi intézmények és hogyan játszhatnak szerepet?

Ellickson, R.C.: A jog nélküli rend célja. Kézirat.

Miller: Menedzserdilemmák, 9. fejezet.

Milgrom – Roberts. 6. fejezetből 263-265, 8. fejezetből 349-361, 10. fejezetből 437-442. o.

4. Ha a hatékonyságot tartjuk szem előtt, milyen alapelveket kell érvényesíteni a tulajdoni formák kialakításakor?

Irodalom: Cooter, Robert – Thomas Ulen: Jog és közgazdaságtan. Nemzeti Tankönyvkiadó. 2005. 5. fejezet.

5. Milyen közgazdasági magyarázatokat adhatunk arra, hogy egyes szervezetek profitorientált, mások nonprofit formában szerveződnek, illetve arra, hogy a gazdasági társaságok különböző formákat öltenek?

Szalai Á. (2015): A gazdasági társaságok jogi személyiségének határai. Iustum Aequum Salutare XI. 1. 5–37. o. <http://ius.jak.ppke.hu/hir/ias/20151sz/01.pdf>

Milgrom- Roberts. 9. fejezet; 14. fejezetből 683-691.o.

VI. Közösségi pénzügyi menedzsment

1. Melyek a költségvetési fegyelem szabályalapú, illetve intézményes biztosításának eszközei?

Begg, I. (2017). Fiscal and other rules in EU economic governance: helpful, largely irrelevant or unenforceable? National Institute Economic Review, 239(1), R3-R13. vagy

Vigvári A. (2009). Fiskális stabilitás. Mit tanulhatunk az EU-tól? EU Working Papers, 12(2), 16-27.

2. Milyen közpénzügyi okokra vezethető vissza a 2007 után elmélyülő görög adósságválság? Hogyan mutatkozott meg az erkölcsi kockázat a válság kialakulásában, és milyen szerepet játszottak a nemzetközi intézmények a válság kezelésében?

Gyórfy D. (2014). Válság és válságkezelés Görögországban. A puha költségvetési korlát szerepe a gazdasági összeomlásban. Közgazdasági Szemle 61(1), 27-52.

3. Melyek a programalapú költségvetési technika fő jellemzői?

Báger G. és Vigvári A. (2007). A programalapú költségvetési technika. Megjelent: Báger G. és Vigvári A. Államreform, közpénzügyi reform. Nemzetközi trendek és hazai kihívások. Budapest: Állami Számvevőszék Fejlesztési és Módszertani Intézet

4. Milyen lehetőségei, illetve veszélyei vannak a köz- és a magánszektor közötti szerződéses közösségi beruházási célú együttműködésnek, azaz a PPP-nek (public-private partnership) a közösségi pénzügyi menedzsment szempontjából?

Kwak, Y. H., Chih Y. Y. and Ibbs, C. W. (2009). Towards a Comprehensive Understanding of Public Private Partnerships for Infrastructure Development. California Management Review, 51(2), 51-78. vagy

Varga J. (2017). Közösségi feladatellátás a köz- és a magánszektor együttműködésében. Átláthatóbb forráskezelés? Megjelent: Horváth M. T., Bartha I. és Varga J. (szerk.) Honnan hová? A közpénzek védelméről. Debrecen: Debreceni Egyetem. 179-232.